

ENTOMOLOGISKA MEDDELANDEN FRÅN SOCIETAS
PRO FAUNA ET FLORA FENNICA SAMMANTRÄDEN
ÅREN 1884—1889.

AF

ENZIO REUTER*.

Allmänt entomologiskt.

Hr NORDQVIST meddelade den 10 okt. 1885, att han under sin resa på Ladoga den 22 juni 1885 söder om Konevits funnit sjöns lugna yta på en areal af omkr. 300 kvadratverst öfvertäckt af ett lager af en otrolig mängd landinsekter af de flesta olika ordningar. Då ythåfven ett par verst fått släpa efter farkosten, innehöll den så mycket till en stor del ännu lefvande insekter, att de kunde fylla åtminstone ett kvarter. Då under de 3 sista dygnen blåst en svag sydlig bris, var det otänkbart, att de kommit från Konevits, det närmaste landet, utan antog föredragaren, att den västliga storm, som rådde den 12—15 juni, fört dem ut i sjön, i hvilket fall de således i omkring 8 dygns tid drifvit omkring på Ladoga, flygande, simmande eller sittande på trästycken, grässtrån och andra flytande föremål.

Den 4 dec. 1886 lämnades några meddelanden om särskilda insekthärjningar i landet under föregående sommar. Sålunda påpekades den ovanligt talrika förekomsten af släktet *Hyponomeuta*, såsom *H. Evonymellus* L. (*Padi* Z.), *cognagellus* HB. (*Evonymella* SCOP.) och *malinellus* Z., hvilka skadat åtskilliga träslag,

* Se Entom. Tidskr. årg. 5, pg. 163 ff.

och af hvilka den sistnämnda varit synnerligen ödeläggande för flere delar af sydligaste Finland.

Hr SAELAN och referenten anmärkte, att ekarne på Runsala och andra öar i närheten af Åbo blefvo nästan alldeles aflöfvade af tortricidlarver, åtminstone till största delen tillhörande *Tortrix viridana* L.

Hr SAHLBERG meddelade, att i Teisko och andra trakter norr om Tammerfors björkarne på stora sträckor i slutet af augusti stodo med torkade, gulnade löf till följd däraf att tenthredinidlarver afgnagit bladens undre sida.

Hymenoptera.

Hr O. M. REUTER förevisade d. 2 febr. 1884 exx. af den kosmopolitiska myrarten *Monomorium Pharaonis* L., som under senaste år anträffats i enorm mängd i ett par boningshus och bagerier i Åbo och Helsingfors samt anknöt härtill några meddelanden om i fråga varande, sannolikt från Ryssland med mjölmattor hit importerade fruktansvärda husplåga. (Se härom utförligt: REUTER, Monom. Pharaonis L., en ny fiende till vår husro i Öfvers. Finska Vet.-Soc. Förh. Bd XXVI.) Vidare framlades ovanligt små (högst 2 mm. långa) exx. af *Lasius flavus* L., tagna under stenar vid Åbo.

Hr SAHLBERG anmälte d. 6 dec. en för finska faunan ny mutillid, *Methoca ichneumonides* LATR. (Tenala, M. v. ESSEN).

Den 13 maj 1885 förevisades exx. af alla könen af den hos *Formica rufa* lefvande lilla myran *Formicoxenus nitidulus* NYL., tagna vid Mariehamn på Åland af hr G. ADLERZ. (Se dennes intressanta afhandling: Myrmecologiska studier. I. Öfvers. Kongl. Vet.-Akad. Förh. 1884. N:o 8.).

Den 5 nov. 1887 förevisade hr SAHLBERG en intressant nykomling till Finlands bifauna, *Dasyroda hirtipes* FABR. (Petro-sawodsk, GÜNTHER), representerande ett för Finland nytt släkte och utmärkt genom honans nästan busklikta långhåriga bakfötter, med hvilka hon från bomynningen i sandfälten spelar i solskenet.

Den 2 nov. 1889 redogjorde hr SAHLBERG för två solitära biarters arkitektur. Boet af *Megachile analis* NYL., funnet i Rantasalmi af hr WESTERLUND, var uteslutande hopfogadt af pappers-

tinna näfverflisor af *Betula alba*, vackert afklipta, cirkelrunda och ovala. Det bildade flere i rad ställda celler, inpassade i uti jorden grädda cylindriska gångar. Dessa celler omgäfvos ännu af ett gemensamt yttre hölje, som bestod af större mera långsträktta näfverstycken, alla så ställda att yttre sidan af näfvern var riktad utåt. *Diphysis serratulæ* PANZ. gräfver sitt bo i jorden och ställer cellerna i form af en klyka eller ett Y. Hvarje cell är klubblikt cylindrisk, lindrigt krumböjd, ungefär tre gånger så lång som största bredden. Väggarne bestå af ett tjockt lager talkåda, hvarpå äro på tvären fastsmetade jämbreda bladstycken, utskurna från sidokanterna af bladen till *Epilobium angustifolium*, med den afbitna kanten oregelbundet tandad. En uppsats härom: »Nya Bidrag till kännedomen om solitära biarters arkitektur» inlämnades till publikation i »Meddelandena».

Hr SAHLBERG förevisade den 7 dec. exx. af *Sirex Fantoma* FABR. (KUOPIO, THERMAN), äfven af dess förut okända hane, öfver hvilken beskrifning lämnades i och för »Meddelandena», samt af *Aporus dubius* v. D. LINDEN (Rantasalmi, WESTERLUND), representerande ett för Finland nytt Pompilidgenus och förut känd från Tyskland och Frankrike.

Coleoptera.

Hr J. SAHLBERG förevisade den 2 febr. 1884 tvänne för faunan nya arter, *Agapanthia angusticollis* SCHÖNH. (Ryska Karelen, A. GÜNTHER), representerande ett i Finland förut ej anträffadt släkte, och *Neuraphes Sparshalli* DENNY (Runsala vid Åbo, i början af januari, D. A. WIKSTRÖM) samt

den 5 april följande likaså för landet nya species: *Cleonus trisulcatus* HBST. och *Hylastes cunicularius* ER. (båda vid Petrosawodsk i Ryska Karelen, A. GÜNTHER), den senare icke förut känd från Skandinaviska halfön, ehuru tagen i Kurland och Livland, äfvensom *Litodactylus leucogaster* MARSH. (Kangasala i Tavastland, O. ENGSTRÖM).

Hr J. A. PALMÉN omnämde den 13 maj, att han från hr K. EHNBERG mottagit ett meddelande af innehåll att hr EHNBERG i närheten af St. Michel lyckats återfinna den märkvärdiga skalbaggen *Hapalus bimaculatus* L., likasom förut i sällskap med

biet *Colletes cunicularius* L., på hvars bekostnad den anses lefva.

Hr SAHLBERG förevisade den 1 nov. följande oväntade nykomlingar för faunan: *Epuraca silesiaca* REITT, förut tagen blott i Schlesien och Sibirien, och *Exocomus auritus* SCRIBA, en egentligen mediterraneisk art (båda nu funna i närheten af floden Svir, den förra af M. GEORGIEWSKY, den senare af FORNIN, men ingendera förut känd från Skandinavien). Vidare omnämndes återfinandet af tvänne coleopterarter, hvilka på en mansålder icke blifvit funna hos oss: *Hylochares cruentatus* GYLL. (Svir, A. GEORGIEWSKY) och *Ptinus 6-punctatus* PANZ. (Woronovo norr om Petrosawodsk, A. GÜNTHER).

Den 6 dec. företedde hr SAHLBERG exemplar från Jaakkimvaara af *Laccophilus Ströhmi* TOMS., förut veterligen funnen endast i Helsingland. Genom en namnförväxling, i det hr SHARP i sin för ett par år sedan utkomna monografi öfver hithörande insekter anfört »Helsingfors» i stället för »Helsingland» såsom fyndort för denna art, hade uti senast utkomna förteckning öfver Europas Coleoptera Finland uppgifvits såsom dess fädernesland, och var det därför af intresse, att denna på falska grunder hvilande uppgift genom närvarande fynd blifvit berättigad. Hr SHARPs förmodan, att denna art möjligen vore en varietet till *L. interruptus*, hade visat sig alldeles ogrundad, då *L. Ströhmi* afvek från denna icke allenast genom kroppsform, färg och skulptur såsom THOMSON anför i sin beskrifning, utan äfven genom frånvaron af en s. k. fil på bakre höfterna.

Hr SAHLBERG förevisade den 7 febr. 1885 tre för Finlands faunaområde nya arter, insända af hr GÜNTHER från Ryska Karelen, nämligen: *Agrilus pseudocyanus* KIES. jämte dess genom sin guldglänsande prothorax utmärkta gröna varietet (Muromli by, 2 mil norr om floden Svir, M. GEORGIEWSKY), *A. Betuleti* RATZ. (Dvóretz, KULIKOWSKY, äfven i Karislojo i Nyland, SAHLBERG) samt den äkta *Cleonus nebulosus* L. (Svir, A. GEORGIEWSKY), under hvars namn finske författare oriktigt upptagit *Cl. turbatus* SCHÖNH.

Den 7 mars onnämde hr SAHLBERG att han i en ny sändning coleoptera från Ryska Karelen funnit en till släktet *Amara* hörande, förut obeskriiven art; denna, *A. Güntheri* J. SHLGB, erbjöd

stor likhet med *A. nitida* STURM. och *A. montivaga* STURM., men skilde sig lätt från den förra genom närvaron af en stor nafvelpunkt vid basen af den afkortade scutellarstrimman på elytra, från den senare bland annat genom de rödgula tibierna och de korta afrundade fränhörnen på prothorax. De i samlingen befintliga 3 exemplaren voro alla hannar, men en hona var äfven funnen vid Kragerö i södra Norge af bärgskandidat MÜNSTER.

Den 10 okt. förevisade hr SAHLBERG talrika exemplar af *Tomicus duplicatus* C. SAHLB., hvilken af en del specialister utan skäl blifvit tolkad dels såsom *T. rectangulus* EICH., dels såsom *T. amitinus* EICH. samt beskrifvits efter ett enda i Yläne funnet exemplar och sedan dess icke återfunnits förr än nu. Arten anträffades i båda könen i september tillsammans med *T. typographus* L. under bark af gran i Karislojo i Nyland. De under barken utgnagde gångarne skilde sig från de af *T. typographus* förorsakade hufvudsakligen genom betydligt mindre borrhål och genom de i spetsig (icke såsom hos nyssnämnda art i rät) vinkel från modergången utgående s. k. dottergångarne.

Hr SAHLBERG anmälte och förevisade den 7 nov. tvänne för såväl finska som skandinaviska faunan nya arter: *Laemophloeus abietis* WANK. och *L. alternans* ER., båda funna i endast ett exemplar på kådiga granstammar, den förra i Nurmis i norra Karelén (förut endast i Lithauen), den senare i Karislojo (förut blott vid Berlin). Såsom bevis på de rika fynd man kan göra å dylika starkt kådiga stora trädstammar anfördes, att utom den sistnämnda *Laemophloeus*-arten samtidigt påträffats den för Finland nya *Ptinus pilosus* MÜLL., den endast från Lithauen och Finland kända *Lado Felskyi* WANK. (= *Othismopteryx carinatus* J. SHLBG), *Epuræa suturalis* REITT., *Bius thoracicus* m. fl. Slutligen omnämndes att den i C. SAHLBERGS *Insecta fennica* under namn af *Cucujus testaceus* upptagna arten vore den äfven vid Helsingfors anträffade *Laemophloeus ferrugineus* ER.

Den 5 dec. förevisade hr SAHLBERG exx. af *Nargus velox* SPENCE (Kivinebb på Karelska näset, A. BOMAN), representerande ett för Finland nytt Silphid-släkte.

Hr SAHLBERG företedde den 6 febr. 1886 tvänne för såväl finska som skandinaviska coleopterfaunan förut icke anmärkta arter, insända af hr Günther: *Entomoscelis Adonidis* FABR. (nära

Svir, förut nordligast i Livland) och *Cytillus auricomus* DUFT. (vid Muromli by norr om nämnda flod, förut nordligast vid Königsberg), äfvensom en för faunan ny Curculionid, *Bagous tempestivus* HBST. (Nakkila i Satakunta, D. A. WIKSTRÖM).

Den 6 mars anmälte hr SAHLBERG ett antal nykomlingar till Finlands coleopter-fauna: *Acalles Lemur* GERM., representerande ett för faunan nytt Curculionid-släkte och förut nordligast funnen vid S:t Petersburg, *Dryocætus Alni* GEORG., förut observerad nordligast i norra Tyskland, båda medels sällning under senhösten och vintern anträffade af hr A. BOMAN i Kivinebb, samt *Xylechinus pilosus* RATZ., tillhörande ett för faunan nytt släkte (Imandra i Ryska Lappmarken, J. SAHLBERG). Vidare omnämndes, att i Finland funnos tvänne arter af släktet *Cucujus* (*Porphyrus* DE GOZ.), i det att med den äfven i Sverige förekommande *C. sangvinolentus* L. hittills hade sammanblandats en väl skild art, *C. hematodes* ER., anträffad vid Frugård i Nyland af hr NORDENSKIÖLD samt i flere exx. på 1840-talet i Yläne i Åbo län af föredragarens fader och farfar, hvilka likväl förblandat den med den andra arten. Af den förut veterligen icke nordligare än i Danmark anträffade *Cerylon Fagi* BRIS. hade föredragaren funnit 3 exx. under bark af asp i Karislojo i Nyland. Till sist förevisades en ny art af släktet *Scymnus*, *Sc. fennicus*, påträffad under mossa i barrskog på Mjölön utanför Helsingfors, i Yläne, i Kuusamo, vid Kantalaks i Ryska Lappmarken af föredragaren samt i Nurmis i norra Karelen af hr R. ENVALD. (Se beskrifning i Medd. Soc. F. Fl. Fenn. XIII, p. 156).

Hr R. ENVALD förevisade den 13 maj den sällsynta *Pelophila ochotica* F. SHLGB., ursprungligen beskrifven från östra Sibirien och senare anträffad vid Jenisej, nu funnen af hr K. EDGREN vid Tsiptnavlok i Ryska Lappmarken.

Hr SAHLBERG framlade den 6 nov. en representant af ett för faunan nytt släkte, *Phloeophagus spadix* HERBST. (Kivinebb, A. BOMAN).

Den 4 dec. förevisade hr SAHLBERG tvänne för Finland nya Bostrichider: den äkta *Hylastes opacus* ER. (Tiirismaa höjd i Hollola i början af juni, förut känd från Tyskland) samt *Glyptoderes binodulus* RATZ., representerande ett för faunan nytt släkte (under barken af en stor, till hälften förtorkad asp i Yläne i Åbo

län under senare hälften af juli). Den senare arten hade med orätt blifvit kallad *Gl. asperatus* GYLL. och hade observerats äfven i Sverige. Därjämte nämde föredragaren, att han för flere år sedan i Haga park nära Stockholm anträffat en närstående art, *Ernoporus Ratzeburgi* FERR., hvilken icke finnes anförd i Thomsons arbete öfver Skandinaviens Coleoptera.

Hr SAHLBERG meddelade den 2 april 1887 att han slutfört granskningen af Finlands *Cryptophagidæ*, hvilka omfattade inalles öfver 70 särskilda species. Såsom särskildt anmärkningsvärda och ännu icke kända från Skandinavien anfördes bl. a.: *Anchicera Hislopi* WOLL., *A. cognata* ER. m. fl. — *Cryptophagus lapponicus* GYLL. var väl skild från *Cr. pubescens* STURM. och stod närmast till *Cr. validus* KRAATZ och likaledes var *Atomaria affinis* F. SAHLB. en utmärkt art, väl skild från *A. umbrina* GYLL., med hvilken den af nyare författare blifvit sammanförd. Såsom en bland de för Finlands fauna mest oväntade arterna nämdes *Anchicera impressa* ER. (Yläne, J. SAHLBERG, förut känd endast från mellersta Europa).

Till Sällskapet inlämnades den 13 maj en af hr K. EDGREN afgifven reseberättelse öfver en af honom med Sällskapets understöd sommaren 1885 företagen entomologisk resa till Ryska Lappmarken och Hvita hafvets kust. Berättelsen åtföljdes af en förteckning af på resan insamlade Coleoptera, af hvilken framgick, att antalet funna species utgör 291, af hvilka 76 för Ryska Lappmarken nya och bland dem följande fyra nykomlingar för finska faunan: *Disochara lugubris* KRAATZ, *Mycetoporus confusus* J. SAHLB. (nova species), *Galleruca aptera* BON. och *Pelophila ochotica*.

Hr SAHLBERG anmälte den 5 november följande för Finland nya Coleoptera, hvilka voro så godt som de sista återstående arter, som voro kända från nordligaste Skandinaviens fjälltrakter och ännu icke ertappats inom vårt område: *Eudectes Giraudi* REDT. (under barken af björk i bränd skog i Kolari, biskop JOHANSSON), *Megatoma pubescens* ZETT. (i murken aspstam i Muonioniska nära Pallastunturit), *Dorytomus lapponicus* n. sp., närbesläktad med den sibiriska *imbecillus* FAUST. (på små nödvuxna buskar af *Salix lapponum* på Pallastunturit) samt *Adonia arctica* SCHNEIT. (på högsta toppen af Keräskerä inom Pallastunturit, biskop JOHANSSON).

Den 7 april 1888 meddelade hr SAHLBERG att vid granskning af de finska formerna af den föga artrika coleopterfamiljen *Eucnemidæ* hade anträffats följande för faunan nya arter, af hvilka en del icke voro kända från Skandinavien: *Troscus carinifrons* BONV. (s. och m. Finland, Norge, Östersjöprovinserna, mellersta Europa), *Tr. brevicollis* BONV. (Kuopio, C. LUNDSTRÖM, Tyskland, Frankrike), *Dirhagus lepidus* ROSENH. (Yläne, Karislojo, mellersta Europas bärgstrakter). — *Hypocelus attenuatus* MÄKL. hör till sl. *Dirhagus* och är identisk med den senare beskrifna *D. longicornis* HAMPE från mellersta Europa, hvilken därför bör kallas *D. attenuatus* MÄKL. Af detta släkte funnos sålunda i Finland fyra arter, medan Thomson från Sverige upptager endast en, hvilket utgör ett nytt exempel på landets rikedom på skogsinsekter. — Bland de från Kola halfön sommaren 1887 medförda samlingarna hade tillsvidare anträffats tre nya arter skalbaggar: *Bembidium Palméni* J. SAHLB. (Lujaurfjällen, J. A. PALMÉN, vid Kola stad, R. ENWALD). Arten står nära *B. Fellmani* MANRH., men utmärker sig genom sin platträckta, svarta kropp samt påminner därigenom om *B. Hasti* SAHLB. — *Hydroporus punctulatus* J. SAHLB. (Tschavanga, M. LEVANDER), står nära *H. fuscipennis* SCHAU., men är dubbelt mindre, smalare samt utmärkt genom mycket tät och grof punktur. — *Hydroporus Levanderi* J. SAHLB. (Kusomen och Varsuga i juli och augusti, K. M. LEVANDER), vid första påseendet lik föregående, äfvenledes med tät och grof punktur på elytra, men stående närmare *H. glabriusculus* AUBÉ; skiljes lätt från alla närstående genom nästan okantad prothorax med rundade sidor och trubbiga bakvinklar.

Hr SAHLBERG anmälte och förevisade den 12 maj tvänne bland de intressantaste nykomlingarne till finska coleopter-faunan, hvilka hemförts från Kola halfön: *Thanatophilus trituberculatus* KIRBY (Varsuga och Tschavanga på södra kusten af Rysk-Lappska halfön, M. LEVANDER, Poloj vid nedra loppet af Jenisejfloden, J. SAHLBERG, östra Sibirien, Nordamerika) samt *Eubrychius velatus* GYLL., representerande ett för Finland nytt släkte (Kusomen, M. LEVANDER).

Hr SAHLBERG förevisade den 3 nov. tvänne för Europas fauna nya coleopterer, funna af Kolaexpeditionen i det inre af Kola-halfön och hvardera upptäckt af föredragaren i norra Sibirien

sommaren 1877, nämligen *Harpalus simulans* J. SAHLB. (Woroninsk, O. KIHLMAN), högst egendomlig genom den stora likheten med en art af släktet *Amara*, näml. *A. torrida* ILLIG. På samma sätt imiterar en annan sibirisk, närstående art, *Harpalus leiroides*, *Amara aulica*. Den andra arten var *Atheta subplana* J. SAHLB. (öfre loppet af floden Ponoj, A. PALMÉN).

Den 7 dec. 1889 förevisade hr SAHLBERG fyra af honom funna, förut obeskrifna Staphylinider: *Stenus ampliventris* J. SAHLB. (Hoplax träsk i närh. af Helsingfors, senast under senare hälften af nov. månad), *Chilopora rugipennis* J. SAHLB. (Karislojo i Nyland), *Atheta (Dimetrota) cribripennis* J. SAHLB. (Yläne, i ett till förruttnelse öfvergånget ugglebo i ihålig trästubble i djup gran-skog) samt *Bledius arcticus* J. SAHLB. (vid Muonio älf i södra delen af Muonioniska). — Utförligare beskrifningar utlofvades till »Meddelandena».

Lepidoptera.

Hr O. M. REUTER föredrog den 4 okt. 1884 om några ganska stora trådmaskar, hvilka utkrupit ur larver till *Bombyx castrensis* L., kort före dessas förpuppning och på intet vis menligt invärkat på fjärilartens normala utveckling. I anledning häraf omnämde föredragaren, att Mr G. J. HEARDER i början af samma år i England iakttagit en larv af *Harpyia furcula* L., som kort före sin förpuppning visade alvarliga sjukdomssymptom, hvilka förklarades därigenom, att en puppa af en ichneumonid en dag framsköt ur dess hud. Puppen utdrogs och larven väfde sig härefter en kokong samt utkläcktes inom normal tid såsom fjärl, hvilken väl hade något förkrympta bakvingar, men för öfrigt var fullt utbildad.

Hr SAHLBERG förevisade den 1 nov. tvänne för finska faunan nya *Hadena*-arter, *H. rubrirena* TR. (Petrosawodsk i Ryska Karelen, A. GÜNTHER, förut endast från mellersta Europas fjälltrakter) och *H. connexa* BKH. (Karislojo, i augusti).

Hr SAHLBERG föredredde den 6 dec. en mörk varietet af *Argynnis pales* SCHIFF., hvilken noga öfverensstämde med ab. *inducta* SANDB. (på ett kärr i Parikkala i Ladoga-Karelen, i juli).

Den 11 april 1885 inlämnade hr EHNBERG en reseberättelse

öfver en af honom med understöd af Sällskapet sommaren 1884 företagen lepidopterologisk exkursionsresa inom den vid Ladogas stränder liggande delen af Ryska och Finska Karelen, hvaraf framgick att han, oaktadt sommarens ovanliga fattigdom på fjärilar lyckats insamla 240 skilda arter lepidoptera, däraf 80 microlepidoptera. Såsom det anmärkningsvärdaste fyndet framhölls *Plusia illustris* F. (Kirjavalaks-dalen, nattetid på äppelbitar, förut känd endast från sydligare delar af Europa), äfvensom den sällsynta *Smerinthus Tremulæ* Esp. (Salmis, Impilaks och Kirjavalaks), hvars beteende att kort före midnatt infinna sig till lugna vikar af Ladogas strand och flyga i cirklar tätt utmed vattenytan, ständigt doppande sig i densamma, anfördes såsom särdeles karaktäristiskt.

Hr O. M. REUTER förevisade den 10 okt. en nykomling till Finlands fjärlifauna: *Calymnia trapezina* L. (Pargas, Ispois nära Åbo, E. REUTER, larven på lind och ek) samt omnämde att han i slutet af augusti 1884 nedanför en stor al funnit ett dött exemplar af den i Finland dittills icke funna *Acronycta Alni* L. (Pargas).

Referenten anmälte och förevisade den 5 dec. några för finska och delvis äfven för skandinaviska fjärlifaunan nya arter: *Lithosia unita* Hb. var. *arideola* HERING (Korpo socken i sydvästra Finland, 3 aug., förut nordligast funnen i norra Tyskland), *Polia polymita* L. (Åbo stad, i september), *Eugonia alniaria* L. (*tiliaria* BKH.) (Pargas, äfven från Helsingfors, larven på ek), *Aspilates strigillaria* Hb. (Pargas, i medlet af juli) samt *Cidaria siterata* HUFN. (Pargas, Ispois vid Åbo, i början af juni och i oktober svärmade i stora massor kring topparne af lindar och äppelträd, äfven från Österbotten, WASASTJERNA).

Hr PALMÉN omnämde den 2 okt. 1886 att han under sommaren funnit den för Finland nya bombyciden *Gnophria rubricollis* L. (Furuholmen i Esbo socken i Nyland, äfven i Helsinge, H. WASASTJERNA).

Referenten förevisade talrika exx. af den inom området förut blott i Ryska Karelen funna *Pieris daplidice* L. (Åbo stad, J. E. MONTELL, Helsinge i Nyland, H. WASASTJERNA).

Hr SAHLBERG anförde såsom ett intressant exempel på periodiskt uppträdande fjärilar, den på myrmarker öfver en stor del

af landet flygande dagfjäriln *Oeneis Futta* HB. Föredragaren hade nämligen i skilda delar af landet ofta träffat den i stor mängd på samma kärr, där han året förut och sedermera det följande året förgäfves sökt densamma. Sålunda hade den i Karislojo och Sammatti flugit åren 1882, 84 och 86, men ej åren 1883 och 85; i Parikkala åren 1872, 78 och 84, men ej 1873, 75, 81 o. s. v. Öfverhufvud taget hade han observerat den åren 1872, 74, 78, 80, 82, 84 och 86, men icke sett ett enda exemplar åren 1873, 75, 77, 81, 83 och 85, hvaraf han drog den slutsats, att denna fjärilart behöfver 2 år för att genomgå sin förvandling, och att den såsom fullbildad uppträder endast de årtal som slutas på jämn siffra. Att denna periodicitet ej är inskränkt till ett litet område, hade föredragaren funnit under sina resor sommaren förut, då han observerat, att den samtidigt hade sitt flygår i egentliga Finland, Nyland, södra Karelen, Tavastland och södra Österbotten.

Hr BOMAN förevisade den 6 nov. tvänne för faunan nya arter: *Coenonympha Hero* L. och *Bapta temerata* HB., äfvensom den för längre tid sedan i Lojo i Nyland funna *Lycæna arion* L., alla tre under sommaren af föredragaren anträffade i Kivinebb socken i södra Karelen.

Hr H. WASASTJERNA framlade exx. af den ss. imago förut i landet ej anträffade *Acronycta alni* L. (Helsinge socken nära Helsingfors, såsom larv i Pargas socken nära Åbo, O. och E. REUTER).

Den 4 dec. förevisade hr SAHLBERG ett ex. af den sällsynta *Catocala adultera* MÉNÉTR. (Dvoret i Ryska Karelen, A. GÜNTHER).

Hr BOMAN förevisade talrika ägg af den bekanta spinnarefjärilen *Orgyia antiqua* L., hvilka han i ett par timmars tid torakat i en varm ugn, men från hvilka det oaktadt någon månad senare flere larver utkläcks.

Hr SAHLBERG framlade den 8 okt. 1887 exemplar af *Toxocampa Cracca* F. (Lojo i Nyland), tillhörande ett för faunan nytt släkte.

Referenten förevisade följande dels för Finland nya, dels i andra afseenden intressanta nattfjärilar: *Arsilonche venosa* BKH. (Pargas och Nagu skärgårdssocknar i sydvästra Finland, förut funnen i ett exemplar när Helsingfors, larven nu i stort antal på

Elymus arenarius, *Phragmites communis* och *Eriophorum angustifolium*), *Agrotis polygona* BKH. (Pargas, d. 2 sept. 1887, förut känd från Kexholm), *Toxocampa Cracæ* F. (St Karins nära Åbo, juli 1886, H. HJELT), *Orrhodia Vaccinii* L. ab. *spadicea* HB. (Pargas), ny för faunan samt *Calocampa exoleta* L. (Pargas, O. M. och E. REUTER, Åbo, R. LUNDH, larven på spenat, vallmo och *Sempervivum*-arter), äfvenledes ny för faunan.

Hr BOMAN förevisade den förut inom Finlands faunaområde endast från Ryska Karelen kända *Thecla Pruni* L. (Kivinebb i södra Karelen).

Den 3 dec. framlade hr O. M. REUTER exx. af en för Finlands fauna ny art af familjen *Chilonide*, *Schoenobius gigantellus* SCHIFF. (Pargas i sydvästra Finland och Pojo i Nyland, larven på *Phragmites*).

Referenten förevisade tvänne nykomlingar till finska fjärlfaunan: *Mamestra Genistæ* BKH. (Pargas, Åland, i juni) och *Dryobota protea* BKH. (Pargas, larven på ek).

Hr WASASTJERNA anmälte den 4 febr. 1888 såsom ny för faunan *Leucania obsoleta* HB. (Helsinge, BJ. WASASTJERNA).

Hr SAHLBERG anmälte och förevisade den 7 april följande för faunan nya arter: *Melitæa Iduna* DALM. (Voroninsk på Rysk-Lappska halfön, den 14 juli, J. A. PALMÉN), *Acronycta cuspsis* HB. (Helsingfors), *Agrotis vitta* HB. (Karislojo, J. SAHLBERG) samt *Plusia pulchrina* ULL. (h. o. d. i s. och m. Finland), förut förväxlad med den endast på Åland anträffade *Pl. jota* L.

Hr SAHLBERG förevisade den 3 nov. följande dels för finska faunan nya, dels i andra afseenden anmärkningsvärda fjärlilar: *Notodonta torva* OCHS.* (Saarijärvi, K. EHNBERG, förut funnen i Ryska Karelen, A. GÜNTHER, men ännu ej på Skandinaviska halfön), *Lophopteryx Carmelita* ESP. (Evois, FURUHJELM, Lampis, LEOPOLD, Åbo, E. J. BONSDORFF), *Dianthæcia capsophila* DUP., ny för faunan (Ispois vid Åbo, J. E. MONTELL, Karislojo, J. SAHLBERG, förut veterligen funnen nordligast i Irland och mellersta Europas fjälltrakter), *Neuronia Popularis* FABR. (Karislojo, J. SAHLBERG, Pargas, E. REUTER, förut vid Helsingfors, TENGSTROM), *Neur. cespitis* FABR. (Mariehamn och Pargas, E. REUTER, Hel-

* Äfven funnen 1886 i Roslagen; se Ent. Tidskr. årg. 8 (1887), sid. 61, 182.

Red. ann.

singe, H. WASASTJERNA), *Agrotis brunnea* F. (på albuskar i Helsinge, i medlet af juli, H. WASASTJERNA, förut funnen vid Petrosawodsk, A. GÜNTHER), *A. festiva* HB. (Helsinge, H. WASASTJERNA, Karislojo, J. SAHLBERG, förut känd från Ladoga-Karelen), *Manestra nebulosa* HUFN., ny för faunan (Ispois vid Åbo, J. E. MONTELL) samt *Agrotis plecta* L. var. *Anderssoni* LAMPA (Helsinge, H. WASASTJERNA), förut icke observerad i Finland.

Den 6 april 1889 framlade hr SAHLBERG exx. af den sällsynta *Anomogyna letabilis* ZETT., representerande ett för Finland nytt släkte (Tetrina och Katschkarantsa på Rysk-Lappska halfön, K. EDGREN).

Referenten förevisade för finska faunan nya arter och aberrationer: *Lasiocampa lunigera* Esp. var. *lobulina* Esp. (Pargas, LYDIA REUTER, larven på tall), *Scotosia vetulata* HB., representerande ett i Finland förut icke anträffadt släkte (Åland), *Cidaria cognata* THNB. (Pargas och Åland), *C. olivata* BKH. (d:o), *C. affinitata* STPH. var. *turbaria* STPH. (Pargas), *Eupithecia subfulvata* Hw. ab. *oxydata* FRR. (Pargas), *Eup. valerianata* HB. (Ispois vid Åbo, Åland, förut nordligast funnen i Danmark), *E. satyrata* HB. ab. *subatrata* STGR. (Pargas, ej känd från Skandinavien), *E. helveticaria* BOISD. ab. *arceuthata* STGR (Pargas), *E. denotata* HB. (*campanulata* H. S., Pargas, mell. och västra Tyskland) samt *E. assimilata* GN. (Pargas), äfvensom tvänne visserligen finska, men dock ganska sällsynta arter: *Cidaria literata* DON. (Pargas, förut funnen i Lappland samt i Kuusamo i norra Österbotten, J. SCHILDE) och *Eupithecia exigua* HB. (Ispois vid Åbo, Pargas, Åland, förut anträffad i Ryska Karelen, GÜNTHER).

Ref. inlämnade den 13 maj en reseberättelse öfver en af honom med Sällskapetets understöd sommaren 1886 företagen lepidopterologisk exkursionsresa till Åland, af hvilken framgick att denna ögrubps förut så föga kända fjärilfauna (139 arter) ökats med omkr. 360 species. Såsom för Finlands faunaområde nya arter anmäldes, utom de tidigare förevisade (se ofvan), följande microlepidoptera: *Asopia costalis* FABR., *Orobena œnealis* SCHIFF., *Crambus verellus* ZK., *Retinia Buoliana* SCHIFF., *Tinea angustipennis* H. S., *Incurvaria flavifrontella* HEIN., *Eidophasia messingiella* F. R., *Harpella bracteella* L., *Argyresthia abdo-*

minalis Z., *Elachista nobilella* Z., *El. triseriatella* STT., *Bucculatrix Demaryella* STT., *Nepticula luteella* STT., *N. ruficapitella* Hw., *N. subbimaculella* Hw., *N. salicis* STT., *N. anomalella* GOEZE, *N. malella* STT., *N. microtheriella* STT., *N. betulicola* STT. och *N. vimineticola* FREY.

Hr SAHLBERG förevisade den 5 okt. larver och imago af den för faunan förut ej anmärkta *Zophodia convolutella* Hb. (Karislojo, J. SAHLBERG, Lojo, J. TENGSTROM, Ekenäs och Pargas, E. REUTER), hvars larver genom att äta sig in i omogna krusbär och vinbär försakar stor skada i trädgårdar. — Såsom för finska fjärilfaunan ny anmälte föredragaren vidare *Gluphisia crenata* ESP. (Salmis A. v. BONSDORFF, Kirjavalaks, K. EHNBERG, Ryska Karelen, A. GÜNTHER). — *Psilura Monacha* L. ansåg föredragaren icke tillhöra Finlands fauna. TENGSTROM uppgifver, att ett exemplar af denna art blifvit funnet vid Helsingfors af W. NYLANDER, men i Nylanders samling fans endast ett exemplar af den nästan lika tecknade *Panthea coenobita* ESP., tagen vid Helsingfors.

Den 2 nov. anmälte hr SAHLBERG följande för finska faunan nya nattfjärilar: *Trachea Atriplicis* L. (Österbotten, WASASTJERNA), *Pachnobia leucographa* Hb. (St Michel, K. EHNBERG, förut veterligen nordligast funnen i Danmark) samt *Asteroscopus nubesculosus* ESP. (Helsingfors, W. NYLANDER).

Referenten förevisade larver och imago af *Bombyx lanestrus* L. var. *Aavasaksae* TEICH. samt omnämde, att larver endast till denna varietet så vidt bekant hittills anträffats i Finland, hvaremot hvarken larver eller imago af hufvudformen där anmärkts; larven talrikt förekommande på *Betula alba*.

Diptera.

Hr SAHLBERG förevisade den 13 maj 1885 exx. af en högst intressant nykomling till vår insektsfauna, en ovanligt stor, troligen ännu obeskrifven pupipar dipter af familjen Hippoboscidae, tillhörande släktet *Lynchia* WEYENB., *L. fumipennis* J. SAHLB. Dessa exemplar hade hr J. A. PALMÉN anträffat på ett i Thusby af hr ÅSTRÖM skjutet och till finska museum insändt exemplar af fiskljusen (*Pandion haliaëtus*). Då fågeln, uppå hvilken dessa flugor

anträffades, troligen kort förut återvändt från sin vinterstation i fjärran sydliga länder, kan man antaga, att äfven ifrågasvarande fluga hade sitt egentliga hem långt från vårt land. (Se beskrifningen af arten i Medd. Soc. F. Fl. Fenn. XIII, p. 149.)

Hr SAHLBERG förevisade den 5 mars 1887 tvänne för finska faunan nya dipterer: *Laphria lapponica* ZETT. (Kuusamo i norra Österbotten) samt *Hemilea dimidiata* COSTA, representerande ett för norra Europa nytt släkte bland Trypetiderna (i mörk skogslund i Karislojo, förekommer hufvudsakligast i södra Italien, men äfven någon gång funnen vid Alperna). I sammanhang härmed förevisade föredragaren ett exemplar af den märkvärdiga *Epidopus venaticus* HAL., hvilken helt och hållet saknar vingar och svängkolfvar. Exemplaret anträffades af föredragaren i en murken björkstubbe i Saltdalen i Norge år 1879; arten var förut funnen endast i Britannien och Tyskland.

Hemiptera.

Hr O. M. REUTER förevisade den 1 mars 1884 en för Finland ny, obeskriiven *Nabis*-art, *N. boreellus* (Pudasjärvi i norra Österbotten, ENVALD). Se beskrifningen af densamma: Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. T. XI, p. 165: — Vidare omnämde föredr. att *Brachyarthrum limitatum* FIEB. blifvit tagen äfven i norra Savolax (Leppävirta, ENVALD) och att föredr. i Pargas funnit artens rätta näringsplanta vara *Populus tremula*. Slutligen utmönstrade föedr. från den finska faunan två arter, hvilka af hr SAHLBERG, på grund af oriktig bestämning däri införts, näml. *Lygus nigronasutus* STÅL. (de finska exx. utgjorde blott en mörkt tecknad varietet af *L. lucorum* MEY.) och *Orthotylus viridinervis* KIRSCHB. (exemplaret var en liten *O. marginalis* REUT. = *nasutus* FALL. nec. FABR.) samt meddelade att honan till den af J. SAHLBERG från östra Finland efter ett hanexemplar beskrifna *Atractotomus morio* numera blifvit funnen i Sibirien af hr N. SUNDMAN. (Se beskrifningen i REUTER: Sibiriska Hemiptera. Öfv. Finska Vet.-Soc. Förh. Bd. XXVI, p. 25.)

Den 5 april anmälte hr O. M. REUTER att den sista från Skandinavien Lappmarker kända heteropter-art, som icke varit

bekant från Finland, *Psallus lapponicus* REUT. (Öfv. Vet.-Akad. Förh. 1874 N:o 4, p. 47, Hem. Gymn. Eur. I, p. 134), nu upptäckts från Muonioniska i F. W. MÄKLINS efterlämnade samlingar.

Den 4 okt. förevisade hr SAHLBERG trenne för Skandinavien-Finland nya arter, funna af honom i Ladoga-trakten: *Coptosoma globus* FABR. (Kirjavalaks på *Vicia silvatica*, förut nordligast i Östersjöprovinserna), *Phymata crassipes* FABR. (på gungfly nära Gorki och i Salmis, förut nordligast i Livland) samt *Aradus truncatus* FIEB. (under aspbarik Jaakkimvaara; Tyskland, Frankrike).

Hr O. M. REUTER föredrog om en obeskrifven *Lygus*-art, *L. rhamnicola*, funnen på *Rhamnus frangula* i Kyrkslätt i Nyland (beskrifven i Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. T. XI, p. 164).

Den 1 nov. redogjorde hr O. M. REUTER för sina under sommaren på Åland gjorda insamlingar, hvarvid omnämndes tvänne på *Hippophaë rhamnoides* funna, för faunan nya arter: den äkta *Anthocoris nemoralis* F. (hittills under detta namn kända finska exx. voro *A. confusus* REUT.) och *Psylla hippophaës* FÖRST. (Britannien, m. Europa), den förra antagligen lefvande af den senares larver. Ännu en ny-finsk Psyllod, *Trioza abdominalis* FLOR. hade föredr. funnit öfvervintrande på gran och tall vid Ispois nära Åbo.

Den 6 dec. förevisades ytterligare två af hr O. M. REUTER funna, för Finland nya arter af nyssnämnda insektgrupp: *Psylla phaeoptera* LÖW (Åland på *Hippophaë*; Frankrike, Schweiz, Tyrolen) och *Trioza albiventris* FÖRST. (Pargas på *Salices*).

Hr O. M. REUTER redogjorde den 7 mars 1885 för två för faunan nya Cicadrier, funna af honom på Åland: *Deltocephalus Minki* FIEB. (Eckerö; m. Europa) och *Cicadula sexnotata* FALL. var. *salina* nov. var. (Eckerö; Kosterö i Bohuslän; lefver bland *Salicornia*), afvikande från hufvudformen genom kortare kropp, täckvingarne icke, eller knappt längre än bakkroppen, hufvudet långt, nästan vinkligt framsträkt, väl lika långt som pronotum. Vidare omnämndes, att den af J. SAHLBERG från Kuusamo beskrifna *Pachycoleus rufescens* blifvit tagen äfven i Tyskland och Italien, *Piezostethus lativentris* J. SAHLB. i Bulgarien och på Krim samt *P. parvulus* REUT. i Ungarn.

Hr SAHLBERG förevisade en ytterst intressant nykomling för den finska faunan, Capsiden *Platytomatocoris planicornis* H. SCH.

(Dworetz i Ryska Karelen, KULIKOWSKY), en hittills blott från sydliga Europa bekant art.

Den 10 okt. förevisade hr O. M. REUTER ex. af den för Finland nya *Pilophorus perplexus* D. ET SC. (Pargas i augusti).

Hr O. M. REUTER föredrog den 7 nov. om en af hr SAHLBERG under granbark i Åbo län (Yläne) funnen ny art af det intressanta släktet *Ceratocombus*, *C. corticalis* REUT. n. sp. (Se beskrifn.: En ny *Ceratocombus*-art från Finland, Medd. Soc. F. Fl. Fenn. XV, p. 154—157). Vidare förevisade hr R. tvänne för Finland nya varieteter af släktet *Notonecta*, näml. en var. af *N. glauca* L. (från Pyhäjärvi i Karelen), bildande en öfvergång från den typiska formen till var. *marmorea* FABR., som förekommer i södra Europa, och en obeskrifven var. (från Jaakkimvaara i Ladoga-Karelen och Sammatti i Nyland) af *N. lutea* MÜLL., var. *scutellaris* nov. var., utmärkt genom på sidorna bredt svarttrökiga elytra och en stor triangulär svart fläck på skutellen.

Den 6 febr. 1886 omnämde hr SAHLBERG, att ett utbildadt ex. af *Pygolampis bidentata* GEOFFR. numera blifvit funnet af hr GÜNTHER i Ryska Karelen, hvarest denne äfven funnit en obeskrifven *Aradus*-art, *A. angularis* n. sp., stående närmast *A. lugubris* FALL. och *A. laeviusculus* REUT., till hvilken enligt föredragarens åsikt *A. angusticollis* REUT. var honan. (Se En ny art af Hemiptersläktet *Aradus* i Medd. Soc. F. Fl. Fenn. XIII, p. 153.)

Hr O. M. REUTER redogjorde den 13 maj för förekomsten af *Capsider*, *Cicadaries*, *Psylloder* m. fl. hemipterer på olika växter under olika tider af året (löfträd o. örter om sommaren, resp. barrträd om vintern) och deras däraf beroende migrationer samt särskildt för en af honom den 3 mars på gran upptäckt ny *Psylla*-art, *Ps. chlorostigma* LÖW n. sp. (beskrifven i Verh. zool.-bot. Ges. 1886, p. 153).

Den 4 dec. anmälte hr J. SAHLBERG två i Ryska Karelen af hr GÜNTHER funna, för Finlands fauna nya arter, den stora *Falla dumosa* L. (Petrosawodsk) och en hittills obeskrifven art af capsid-släktet *Orthothylus*, *O. croceus* J. SAHLB., stående nära *O. ericetorum* FALL. genom sin långa sugsnabel och svarta behåring, men afvikande genom kortare pronotum och från pannan icke tydligt afsatt clypeus samt utmärkt genom sin bjärt gula färg.

Pseudo-neuroptera.

Hr POPPIUS förevisade den 5 dec. 1885 två för den finska faunan nya Libellulider, tagna i Merimasku i s.v. Finland: *Epi-theca bimaculata* CHARP. och *Æschna pratensis* MÜLL.

Hr SAHLBERG anmälte den 13 maj 1889 att hr SCHALIN från Nykarleby insändt exx. af s. k. ismask, som uppträdt mycket talrikt, hvarje morgon tågande i en riktning, hvarje afton i en motsatt. Föredragaren ansåg dem vara larver af Perlid-släktet *Tæniopteryx*.

Orthoptera.

Hr BOMAN framlade den 6 nov. 1886 exx. af den för Finland nya *Stenobothrus geniculatus* EWERSM. (Kivinebb i s. Karelén, förut blott i Ryssland.)

Collembola.

Hr O. M. REUTER föredrog den 2 febr. 1884 om några för finska faunan nya Collembola: *Beckia (Cyphoderus) albinos* NIC. (vid Ispois nära Åbo hos *Lasius flavus*), *Entomobrya (= Degeeria) myrmecophila* n. sp., utmärkt från alla samsläktingar genom skifferblå eller blågrå färg, afbruten här och där och isynnerhet på fjärde abdominalsegmentets bas af ljusa fläckar, äfvensom genom den ovanligt långa sista antennleden och den fram till starkt borstiga kroppen (Åbo, Helsingfors, i sällskap med flere myrarter), *E. marginata* TULLB. (h. o. d. talrik på stubbar i granskog), *E. lanuginosa* NICOL., vid första ögonkastet igenkänd genom sin enfärgadt ljusgröna kropp (Kyrkslätt, Åbo, Pargas; Dalarö utanför Stockholm, icke upptagen af TULLBERG i Sveriges Podurider). Föredr. omnämde att BROOK i sin revision af släktet *Entomobrya* utan alla skäl under *E. multifasciata* indragit denna art, äfvensom de väl skilda *E. muscorum*, *corticalis* och *marginata*, dem han synes icke hafva känt in natura. Slutligen upplyste föedr., att den af honom under namn af *Degeeria superba* beskrifna, på *Salices* i Södra Finland lefvande arten befunnits utgöra typ för ett nytt, särdeles karaktäristiskt genus.